

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Enchiridion Locorum co[m]munium Ioannis Eckij,
aduersus Lutheru[m] & alios hostes Ecclesiae**

Eck, Johannes

Antverpiae, 1541

16 De imaginibus sanctorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35599

beati. Isa. 63. Abraham nesciuit nos:
 Israel ignorauit nos: Sub Euange-
 lio etiam non fuit præceptū, ne gen-
 tiles conuersi crederent se iterū in-
 duci ad cultum terrigenarū, vt pro
 veteri more sanctos nō vt patronos
 sed vt deos adorassent: sicut Lycao-
 nię Paulo & Barnabę sacrificare vo-
 lebant: Porro si apostoli & Euange-
 listæ docuissent sanctos venerādos,
 arrogantię datum eis fuisset, ac si ip-
 si post mortem gloriā illam quæsi-
 uissent: Noluit ergo, ff. expressis scri-
 pturis docere venerationem sancto-
 rum: sed eiusmodi firmatos in fide
 docuit per miracula, & sanctorum
 auxilia, fuis ad eos precibus, illos
 venerandos: Quauis dispari cultu
 a deo, qui latria colēdus est: sicut Ma-
 ria hyperdulia, & sancti dulia quæ
 extense etiam adoratio dicitur.

DE IMAGINIBVS

Crucifixi & Sancto-

rum. XVI.

Licet

DE IMAGIN. CRVC.

Exo. 25 **L**icet gens Iudæa esset propen-
sior in idololatriã, tñ imagi-
nes aliquas deus eis præcepit.
Duos quoq; Cherubim aureos, &
productiles facies ex vtraq; parte
oraculi. Cherub vnus sit in latere
vno, & alter in altero.

Num. 12 Loquutus est dominus ad Moy-
sen, fac serpentem æneum, & pone
eum pro signo.

Leuit. 26 Non facietis vobis idolum, & scul-
ptile, nec titulos erigētis, nec insig-
Iosue. vlt. nem lapidē ponētis in terra vestra,
vt adoretis eū. Et tamē Iosue mori-
turus posuit lapidē prægrandē sub-
ter quercum, quæ erat in sanctuario
domini: similiter Samuel, sic permis-
sum est altare filijs Ruben & Gad.

1. Reg. 17
Iosue. 23 Euseb. Seth iustus, primus ima-
gines dei fecit, Hieronymus de He-
braicis q. & Comestor super Gene-
sim enarrat Iudæos & causam, cur
fecit imagines.

Damasceus li. 4. affirmat nos ha-
bere

bere vsum imaginum ex traditione apostolorum.

Eusebius libro. 2. ecclesie historiae, & Damascenus referunt Christum misisse imaginem faciei sue Abagaro Edessenorum regi, asseruatur Genue in Ecclesia sancti Bartholomaei.

Faciem suam dominus linteo impressam dedit Veronicæ, cuius imagine sanatus Tyberius Cæsar, qui ob id decreuit Christo honores diuinos. Verum quod incio senatu id fecerat, senatus prohibuit, vt auctor est Suetonius.

Sanctus Lucas virginem Mariam depinxit, vt celebris fama est per ecclesiam.

Approbatus fuit imaginum vsus in concilio Nicæno secundo. Ex quo hi versiculi in latinum translati.

Hoc deus est, quod imago docet, sed non deus ipsa.

Hæc recolas, sed mēte colas, quod cernis

DE IMAGIN. CRVC.

cernis in illa.

In Constantinopolitano sub Hirenæo, in tribus cōcilijs Lateranen. sub Greg. 2. & 3. Stephano, & in concilio Francfordensi ad Menum heresis Felicianæ fuit dānata, quam spiritus ecclesiæ suscitare nituntur, Græci appellarunt hereticos illos Iconoclastas, i. fractores imaginum.

Græci imperatores, ceterum annis tyrannice impugnarunt vsum imaginum, & fuit potior causa transferendi imperium in Germanos.

Beda inquit, imagines fieri in ecclesia dei, nulla diuina litera vetuit.

Athanasius scribit miraculū quod contigit cum imagine crucifixi in Beritho, fuerat hæc crux sancti Nicodemi.

Ulatio Constat ergo Apostolorum tempore fuisse imagines in ecclesia.

Eusebius lib. 7. scribit de imaginibus Petri & Pauli Apostolorum, mentit imaginis Christi, facientis
mira-

ET SANCTORVM. 109

miracula, narrat etiam in tripartita
hist. li. 6. Cassiodorus.

Carolus magnus quatuor libros
scripsit contra volentes tollere ima-
gines, vnde Thuricenses fundatorē
eorum & patronū Carolum potius
sequi debent cum ecclesia catholica
q̄ hæreticum Zuinglium.

Utilitas imaginū est, quod instruit De consec-
simplices, admonent sciētes, afficiūt di. 3. ca.
omnes. Decet enim deum visibilem Perlatum
factum in humano habitu, visibili & ca. vene
immagine præsentari. Et Luther vel rabiles
in hac parte sapit, quod Caroloستا-
dium imagines destruentem, & de-
lentem ex Saxonia curauit proscrī-
bi, & pro viribus hæresi Felicianæ
resistit.

Luther contra Carolostadium sic
inquit, Imagines memoratiuas,
aut testimoniales, sicut sunt imagi-
nes crucifixi, & sanctorum, proba-
tum est esse tolerandas, etiā in lege.
Et non solum tolerandas, sed quā-
diu

DE IMAGIN. CRVC.

diu memoria & testimonium in eis durat, tunc sunt laudabiles & honorabiles, sicut statuæ Iosue & Samuelis. Vide librum nostrum de imaginibus.

¶ Obijciunt hæretici.

Exo. 20.

1 Non facies tibi sculptile, neq; omnem similitudinem quæ est in cælo desuper, & quæ in terra deorsum, nec eorum quæ sunt in aquis sub terra. Simile dicit Exodi in fine. Deute. 4. & 5. & 27. & multis alijs scripturis veteris Testamenti.

4. Reg. 18.

2 Ezechias confregit serpentem æneum, quem fecerat Moyse.

Ioan. 4.

3 Christus promisit venire, & nunc tempus esse, quod veri adoratores adorarent deum in spiritu & veritate, spiritus autem non afficitur imaginibus.

4 Porro subest periculum idololatriæ sub imaginibus, & immundorum cogitatum.

5 Balthasar Hiebmair, qui se fridberger

berger iam nominat, nouitius here
 ticus, hoc cornutum facit argumen
 tum. Aut præcepte sunt imagines, &
 tunc ostendatur scriptura, Aut non
 sunt præceptæ & tunc nihil valent.
 Postea factus est pater parabapti-
 starum.

¶ Respondent catholici.

Deum præcedentibus & sequenti De primo
 bus explicare mentem suam, nam
 sicut prohibuit venerari deos alie-
 nos, ita prohibuit imagines illorū,
 at quia nos sanctos non habemus
 pro dijs, nō prohibemur illorū fa-
 cere imagines. Nam ante verba cita-
 ta inquit, Nō habemus deos alienos
 coram me. Non facies tibi sculptile
 &c. sequitur: Non adorabis ea, neq;
 coles. Ecce in illum finem non de-
 bent fieri. Et ita Luther met in-
 telligit.

Quod si Leo Iud Thuricen. Iudai-
 co more literæ non affigitur, quod
 absolute facere imagines sit prohibi-
 tum,

Viennæ cō
 bustus. 1328

DE IMAG. CRVC

2. Par. 9 tum, consecrariū esset Salomonem
3. Reg. 7 peccasse, quādo fecit. 12. leunculos in
folio, peccasset sculpendo boues in
mari fusili, & leones, & boues, & che
rubim in basibus æreis, quis est tam
hebes, vt credat nullum fuisse picto
rem, nullum sculptorem in Iudæa,
3. Reg. 6 quis tunc sculpsit cherubim? Et in
Mat. 22 moneta ait Christus, cuius est hæc
imago? August. libro. 20. contra Fau
stum ca. 23. Et si vsus quarundam re
rum, similis nobis esse videatur cū
Mar. 12 gentibus, longe tamen aliter vtitur
his rebus, qui ad alium finem vsum
earū refert, sic dicito de imaginibus
gentilium & Christianorum.

De secūdo. Quod Ezechias destruxit serpē
tem, fuit causa huius abusus populi
idolatrantis: nam in loco eodem se
quitur, Siquidem vsq; ad illud tem
pus filij Israel adolebāt ei incēsum.
Vnde si constaret de abusu alicuius
imagine illa deberet aboleri, abstu
lēt ergo serpentem, non quia imagi
nem.

nem, sed quia Iudæi adorabant.

Adorandum deum dicimus potissimum in spiritu & veritate quod ut faciamus, imagines nos admonent & ad memoriã reducunt. Nam spiritum non excludere signa sensibilia, indicium nobis præstant sacramenta, quæ sunt insensibilibus signis instituta.

Nullum periculum subest idololatricæ, quia facillime possunt instrui simplices ad rectificandam eorum intentionem, puta quod venerationem referant non ad imaginem ipsam, sed ut Basilius docet ad prototypum, ne detur occasio aut periculum immundorũ cogitatum, lascivia pictoribus inhibenda est.

Liquet ex puncto primo & secundo ac quarto quàm vere cornutum sit hoc argumentũ muscæ illius Aegyptiacæ. Non est hoc præceptũ in scripturis ideo non obseruandum. Quinimo hoc cornu eum impetamus.

Q 2 mus,

DE MISSAE

mus, aliquid esse in scripturis præceptum, & tamen non obseruandum, vt de sabbati sanctificatione, de nõ comedendo sanguinem suffocatum &c. Sufficiat catholico, quod ecclesia constituit imagines sanctorum, velut vtilis & expedientes, poni debere in ecclesia, & cornua peccatorũ confringatur. Dicam ei dominicam diem celebrare, aut est præceptum, & ostendatur scriptura, aut non est præceptum, itaque nihil valet, quod nec hæreticus dicet.

DE MISSAE SACRIFICIO. XVII.

Quomodo à columnis ecclesie instituta sit Missæ actio ceremoniosa (vt ita loquar) ex sancto Dionysio apostolorum discipulo liquet. At quia hæretici noui inauditam in ecclesia dei inuenerunt hæresim, missam non esse sacrificium: Contrarium ex scripturis probatur.

Sem.